

щоб серед ключових характеристик соціальної політики та соціальної функції держави були динамічність та адаптивність, враховуючи різноманітні прояви у світі, відкритість та здатність до інтеграції нового. Реалізація соціальної політики та соціальної функції держави в умовах воєнного стану в Україні потребують вдосконалення нормативно-правової бази та інституціоналізації процесу. Актуальною проблематикою для сучасної юридичної науки залишається теоретична розробка соціальної функції держави з метою її ефективної реалізації в Україні, зокрема в умовах воєнного стану.

1. Приходько І. П., Шпортюк Н. Л. Формування та реалізація державної соціальної політики в умовах глобальних викликів. *Public Administration and Regional Development*. 2022. № 18. С. 1122–1140.
2. Мозоль Н. І. Проблема соціальної справедливості в умовах воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 11. С. 57–60. URL : http://lsej.org.ua/11_2022/9.pdf.
3. Павлова О. Особливості соціальної політики в умовах воєнного стану в Україні. *Грані*. 2023. № 26 (6). С. 122–126.
4. Волківська А. М., Аксьонова О. В., Яценко О. М., М'яковський О. С., Осипович Н. Є. Соціальна політика: формування, оцінка ефективності, аудит. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2023. № 6. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2023_6_13.
5. Смуш-Кулеша М., Федорова А., Мойса Б. Соціальні права в Україні під час війни. Звіт про оцінку потреб. Рада Європи, 2022. 64 с. URL : <https://rm.coe.int/needs-assessment-ua-2/1680a9b408>.
6. Шевчук П. І. Соціальна політика. Львів : Світ, 2003. 400 с.
7. Protection of economic, social and cultural rights in conflict. Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights. 28 p. URL : <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/ESCR/E-2015-59.pdf#:~:text=During%20emergency%20situations%2C%20such%20as%20armed%20conflicts%2C%20the,health%20care%20or%20other%20services%20necessary%20for%20livelihood>.
8. Сіньова Л. М. Соціально-правовий захист громадян похилого віку в сучасних умовах. *Трудове право та право соціального забезпечення*. 2016. № 2. С. 51–55.

УДК 364.3:342.734+35.088.3

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/206-208

Анатолій МАНІЧЕВ

ад'юнкт кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності

Ірина ДРОК

т.в.о. завідувача навчально-наукової
лабораторії з дослідження проблем
превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ПІЛЬГОВИХ КАТЕГОРІЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПІД ЧАС ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Визнання та захист прав і свобод людини є пріоритетним напрямом державної політики України та головним державним обов'язком, особливо під час дії правового режиму воєнного стану в Україні. Права пільгових верств громадян гарантуються державою, і використовуються додаткові механізми для реалізації цих прав.

Зміст державної політики, спрямованої на забезпечення прав пільгових категорій поліцейських та відповідних адміністративно-правових механізмів у цій сфері, полягає у цілеспрямованій та організованій діяльності суб'єктів державного управління, які в процесі здійснення своїх повноважень вживають низку адміністративних, правових, економічних та соціальних заходів, які сприяють розробці короткострокових та довгострокових програм забезпечення прав пільгових категорій поліцейських, захищаючи у такий спосіб їхні права та законні інтереси відповідно до умов служби, адміністративно-правового статусу персоналу

та членів їх сімей під час і після служби.

Метою цієї політики має бути забезпечення того, щоб професійна діяльність сприяла розвитку професійних якостей і здібностей, задоволенню матеріальних і моральних потреб особи. Це може бути реалізовано за рахунок підтримки соціального статусу поліцейського, який виражається в гідній оплаті праці, особистому страхуванні, соціальній допомозі, медичному обслуговуванні, соціальному та пенсійному забезпеченні тощо.

За період незалежності України розвиток інституту пільгових категорій державних службовців був досить активним, але нестабільним. З розвитком соціальних подій в країні виникали новітні категорії пільг, наприклад, стосовно внутрішньо переміщених осіб. Ми не виключаємо визначення в майбутньому й інших пільгових категорій поліцейських, тому вирішення питань забезпечення прав пільгових категорій поліцейських під час дії правового режиму воєнного стану в Україні є актуальним напрямом наукових розробок, нормотворчої та правозастосовної діяльності державних органів.

Проведений нами аналіз пріоритетних питань забезпечення прав пільгових категорій поліцейських під час дії правового режиму воєнного стану в Україні дозволяє визначити наступне.

Виникають проблеми під час отримання пільгового статусу, зокрема адміністративно-правового статусу учасника бойових дій (на це вказали 51 % осіб, які зверталися за допомогою до Українського ветеранського фонду Міністерства ветеранів [1]). На практиці керівний склад відповідних підрозділів Національної поліції не завжди дотримується алгоритму подання на розгляд комісії переліку документів, які є підставою для надання статусу учасника бойових дій. Наприклад, фіксуються факти порушення строків подання таких документів (30 днів) у випадку отримання особою травми (поранення, контузії, каліцтва) під час безпосереднього залучення до здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації в Донецькій та Луганській областях; заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України [2].

Наслідком таких дій є самостійне збирання поліцейськими пакету документів, необхідних для отримання пільгового статусу, однак бюрократичні процедури стають на заваді, адже законодавцем не встановлений термін розгляду рапортів, а також підстав для відмови у видачі необхідних документів. Крім того, мають місце випадки видачі довідок невстановленого зразка, з помилками, що також унеможливує розгляд документів визначеною комісією. Також виникають питання щодо визначення територіальності комісії, яка має розглядати документи конкретної особи, а також щодо дотримання строків розгляду такими комісіями документів та ухвалення рішення про надання чи відмову у присвоєнні статусу учасника бойових дій (строки не визначені на законодавчому рівні).

Відповідно до викладеного пропонуємо внести зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 413 [2] в частині визначення термінів подання документів до відповідних комісій та розгляду останніми поданих матеріалів. Також підтримуємо позицію щодо спрощеного порядку отримання посвідчення учасника бойових дій на період дії воєнного стану [1] шляхом подання на розгляд комісії лише довідки про безпосередню участь особи у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, яка безпосередньо видається на визначених законодавством підставах. Вважаємо, що встановлення адміністративної відповідальності за порушення строків подання документів, передбачених для отримання статусу учасника бойових дій, стимулюватиме керівництво підрозділів Національної поліції до відповідального ставлення до даного напрямку внутрішньо-організаційної діяльності.

Наступним проблемним питанням є отримання грошової допомоги (на це вказали 12,3 % осіб, які зверталися за допомогою до Українського ветеранського фонду Міністерства ветеранів [1]). Так само проблема виникає через бюрократичні процедури отримання необхідних документів в підрозділах для оформлення цієї допомоги. Чітке нормативно-правове врегулювання механізму отримання такої допомоги має оптимізувати роботу Національної поліції в окресленому напрямі.

Проходження військово-лікарської комісії також викликає проблеми у поліцейських, які мають намір отримати визначені законодавством пільги (на це вказали 11,6 % осіб, які зверталися за допомогою до Українського ветеранського фонду Міністерства ветеранів [1]). Некомпетентність лікарів; затягування процесу проходження комісії; необ'єктивні діагнози;

відсутність зв'язку між лікарнею, де лікується поліцейський, та медичним закладом, в якому має пройти комісію; відсутність умов для важкохворих під час проходження комісії та інші проблеми є нагальними в умовах сьогодення, коли кількість осіб, які мають пройти комісію, суттєво зросла.

Викладені нами проблеми не є вичерпними та сталими, їхній зміст може змінюватися, зважаючи на ті нормативні та управлінські рішення, які будуть прийняті компетентними органами. Представлена робота являється лише узагальненим нарисом для подальшої наукової розробки. Однак акцентуємо увагу на важливості визначення та вирішення проблем реалізації прав пільгових категорій поліцейських на практиці в умовах сьогодення, адже наслідки порушення вказаних прав можуть впливати на правовий статус України як демократичної держави в світі.

1. Солімчук О. Як усунути проблеми з оформленням статусу учасника бойових дій: покрокова інструкція. *Главком*. URL : <https://glavcom.ua/columns/oleg-solimchuk/jak-usunuti-problemi-z-oformlennjam-statusu-uchasnika-bojovikh-dij-pokrokovaya-instruktsija-918900>.

2. Про затвердження Порядку надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення чи у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України : постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 413. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2014-%D0%BF#Text>.

УДК (1-07)+341.221/383

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/208-210

Інна МЕДЯНИК

аспірант кафедри

загальноправових дисциплін

Навчально-наукового інституту

права та інноваційної освіти

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

ПЛЮРАЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД У ДОСЛІДЖЕННІ МЕХАНІЗМУ РЕІНТЕГРАЦІЇ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

Реінтеграція тимчасово окупованих територій України та механізм здійснення цього масштабного державно-політичного та суспільного явища потребує інтенсивної підготовки як на практичному рівні – органами державної влади, органами місцевого самоврядування, інститутами громадянського суспільства, так і на доктринальному – вітчизняними вченими із використанням напрацювань зарубіжних дослідників.

Як відомо, основою будь-якого дослідження виступає методологія. В сучасних умовах, коли існує потреба розвитку нового уявлення про правову дійсність в Україні, оновлення, у тому числі методологічного, інструментарію уможливить формування якісного доктринального підґрунтя для теорії та практики механізму реінтеграції тимчасово окупованих територій України, враховуючи плюралізм політичних, соціальних, економічних, аксіологічних та інших чинників.

Правовий плюралізм виступає методологічною основою інтегративного праворозуміння [1, с. 34]. В аспекті цього важливою складовою виступає методологічний плюралізм пізнання механізму реінтеграції тимчасово окупованих територій України.

Питання щодо ролі та методологічного потенціалу плюралістичного підходу розкривали у своїх працях Л. Апфел, М. Багтраміан, О. Балинська, С. Бобровник, М. Вольф, Дж. Кекес, М. Кельман, М. Козюбра, В. Костицький, А. Кучук, В. Лемак, Л. Наливайко, О. Петришин, П. Рабінович, М. Савчин та ін. Вагомий науковий вклад на сучасному етапі у розвиток теорії плюралістичного підходу та його значення у проведенні досліджень здійснено І. Омельчук в роботі «Плюралістичний підхід у філософії та методології наукового пізнання» [2].